

ПУБЛИКУВАНА СТРУЧНА ЛИТЕРАТУРА ОД ОБЛАСТА НА ТУРИЗМОТ ВО НОВИОТ МИЛЕНИУМ

1. Вовед

Современиот туризам претставува показател за нивото на развој на нашата цивилизација, за некои луѓе е начин за подигање на културното ниво и обновување на здравјето или забава, за други можност за заработка, но треба да се одбележи дека туризмот е една од извонредните приказни за успех на денешното време. Минатата година повеќе од една милијарда туристи беа вклучени во меѓународни патувања, што го привлече вниманието и стана предизвик за голем број автори од различни држави во светот да го истражуваат феноменот наречен „туризам“ и да публикуваат литература поврзана со него.

Целта на оваа статија е да биде претставена публикуваната стручна литература од областа на туризмот во Република Македонија. Во текстот се земени предвид официјалните изданија во периодот од 2000 до 2012 година. Обработени се и табеларно презентирани податоците за издадените книги, стручни монографии и учебници поврзани со туризмот кои се напишани од македонски автори. Во текстот не се обработуваат изданија од пред 2000 година, ниту се земени предвид изданијата кои опфаќаат теми поврзани со туризмот како хотелското и ресторанското работење, туристички лексикони, речници, водичи, наставни книги за средните туристичко-угостителски училишта и др. Исто така, голем број на статии во весници и списанија, зборници на трудови, симпозиуми, конгреси, конференции, стратегии, студии, статистички годишници, скрипти, практикуми, прирачници, магистерски и докторски истражувања од областа на туризмот не се опфатени, со што се остава простор да биде направена подетална и методолошка класификација на туристичката литература во иднина. Во текстот како основен извор на податоци е користена базата на Кооперативниот онлајн библиографски систем и сервис. Виртуелната библиотека на Македонија или COBISS¹, е платформа која овозможува пристап до информациите на повеќе од 40 библиотеки во нашата земја. Клучни зборови кои беа користени при пребарувањето во базата на податоци се туризам, туризмот, туристички и туристичка. Треба да се одбележи дека, публикациите кои имаат второ или трето издание се наведени само еднаш.

2. Табеларен приказ на публикуваната стручна литература од областа на туризмот

Публикуваната стручна литература од областа на туризмот е претставена во две табели. Првата табела го опфаќа периодот од 2000 до 2006 година, а втората од 2007 до 2012 година. Земени се предвид четири критериуми: автор, наслов, година на издавање и издавач. Авторите се прикажани по азбучен ред, име и презиме.

¹ <http://www.vbm.mk/cobiss/>

Табела бр.1 Публикуваната стручна литература од областа на туризмот во периодот од 2000 до 2006 година

Ред. Бр.	Автор	Наслов	Година	Издавач
1	Лидија Симонческа	Промотивни активности во туризмот	2000	Институт за истражување на туризмот
2	Никола Панов	Туристичка валоризација на манастирите во Република Македонија	2000	Бато и Дивајн
3	Бранко Бунташески	Анимацијата во туристичката понуда	2001	Институт за истражување на туризмот
4	Димитар Бојациески, Јово Векиќ	Туризмот во Македонија	2001	Слово
5	Никола Панов	Туристичка енциклопедија на Република Македонија	2001	Бато и Дивајн
6	Габриела Ракичевиќ	Менаџмент во туризам и угостителство	2002	Факултет за туризам и угостителство
7	Ленче Петреска	Модели на одлучување во функција на успешен туристички менаџмент	2002	Гоце Делчев
8	Митре Аврамоски	Економика на туризмот	2002	Графомак
9	Митре Аврамоски	Економика на туризмот и угостителството	2002	Графомак
10	Габриела Ракичевиќ	Менаџмент на човечки ресурси во туризам и угостителство	2004	Факултет за туризам и угостителство
11	Нако Ташков	Туристичките вредности на бањите во Република Македонија	2004	ДЕМУЦ „Коле Нехтенин“
12	Бранко Аслимоски	Менаџмент на квалитетот во туризмот и угостителството	2005	Факултет за туризам и угостителство
13	Бранко Аслимоски	Комуникации во туризмот	2005	Факултет за туризам и угостителство
14	Иванка И. Нестороска	Анимации во туризмот	2005	Факултет за туризам и угостителство
15	Миладин Крстаноски	Туристичко право	2005	Факултет за туризам и угостителство
16	Митре Аврамоски	Економика и организација на туризмот	2005	Факултет за туризам и угостителство
17	Никола Ацковски, Марија Ацковска	Политика за развој на туризмот	2005	Факултет за туризам и угостителство
18	Науме Мариноски	Туристички агенции	2005	Факултет за туризам и угостителство
19	Зоран Тунтев	Животната средина и туризмот	2006	Факултет за туризам и угостителство
20	Лилјана Баткоска	Психологија во туризмот и угостителството	2006	Факултет за туризам и угостителство
21	Лидија Симонческа	Деловно планирање: со примена во туристичката	2006	Факултет за туризам и угостителство

		индустрија		
22	Михајло Будиноски	Туризмологија	2006	Факултет за туризам
23	Науме Мариноски	Основи на туристичката теорија и практика	2006	Факултет за туризам и угостителство

Извор: <http://www.vbm.mk/cobiss/>

Во периодот од 2000 до 2006 година, во нашата земја биле публикувани 23 изданија кои ја обработуваат проблематиката на туризмот. Од нив, две биле во 2000, три во 2001, четири во 2002, две во 2004, седум во 2005 и пет во 2006 година. Во 2003 година нема публикации поврзани со тематиката на туризмот. Факултетот за туризам и угостителство се јавува како издавач кај најголемиот дел од изданијата (вкупно 15), а авторите на оваа литература се универзитетски професори кои публикуваат материјали кои се директно поврзани со наставата. Темите кои најмногу се обработуваат и на кои се фокусира литературата во овој период се економијата и менаџментот во туризмот.

Табела бр.2 Публикуваната стручна литература од областа на туризмот во периодот од 2007 до 2012 година

Ред. Бр.	Автор	Наслов	Година	Издавач
1	Зоран Тунтев	Туристичка дестинација	2007	Факултет за туризам и угостителство
2	Мирко Трипуноски	Маркетинг во туризмот: логистичка варијанта	2007	ФОН Универзитет
3	Розалина Попова-Коскарова	Комуникација во туризмот: (општа и деловна комуникација)	2007	Факултет за туризам
4	Сретен Миладиноски, Јелена Стајиќ	Статистика на туризмот	2007	Факултет за туризам
5	Стојан Велкоски	Статистика на туризмот	2007	Факултет за туризам и угостителство
6	Стојан Велкоски	Сообраќајот и туризмот	2007	Факултет за туризам и угостителство
7	Ацо Гиревски,	Верски туризам	2008	Менора
8	Зија Зимери	Граничните премини и туризмот	2008	Логос-5
9	Лидија Симонческа, Габриела Ракичевиќ	Специфичности на менаџментот во туризмот и угостителството	2008	Факултет за туризам и угостителство
10	Никола Панов, Снежана Штетиќ	Туристичка географија	2008	Селектор
11	Ристо Мијалов	Природно-географски фактори во развој на туризмот	2008	Селектор
12	Бошко Јаковски, Далиборка Блажеска	Маркетинг менаџмент во туризмот и угостителството	2009	Европски универзитет
13	Марија Ацковска	Туризмот и економскиот развој на Република Македонија	2009	Економски институт
14	Милена Талеска	Рурален туризам	2009	Селектор

15	Михајло Будиноски	Туризам: принцип и практика	2009	Анфи
16	Мијалче Ѓоргиевски, Јагода Јанковска	Национална туристичка географија	2010	Универзитет за туризам и менаџмент
17	Миладин Крстаноски	Основи на правото со туристичко право	2010	Факултет за туризам и угостителство
18	Михајло Будиноски	Истражување на туристичкиот пазар	2010	Универзитет за туризам и менаџмент
19	Михајло Будиноски	Развој и планирање на туризмот	2010	Универзитет за туризам и менаџмент
20	Никола Панов	Туризмот и неговите основни карактеристики	2010	Бато и Дивајн
21	Сретен Миладиноски	Економика на туризмот	2010	Универзитет за туризам и менаџмент
22	Софронија Миладиноски, Сретен Миладиноски	Маркетинг во туризмот	2010	Универзитет за туризам и менаџмент
23	Билјана Петревска	Економика на туризмот на Македонија	2011	Билјана Петревска
24	Билјана Петревска	Планирање во туризмот	2011	Билјана Петревска
25	Златко Јаковлев	Анимација во туризмот	2011	Факултет за туризам и бизнис логистика
26	Пере Аслимоски, Сашо Герасимоски	Социологија на туризмот	2011	Факултет за туризам и угостителство
27	Дејан Методијески	Туризмот во руралните средини	2012	Современост
28	Јордан Спасеноски, Пере Аслимоски	Безбедност во туризмот	2012	Факултет за туризам и угостителство
29	Науме Мариноски	Туристичка географија	2012	Факултет за туризам и угостителство
30	Трајко Мицески, Златко Јаковлев	Менаџмент во туризмот	2012	2-ри Август

Извор: <http://www.vbm.mk/cobiss/>

Во периодот од 2007 до 2012 година, во нашата земја биле публикувани 30 изданија од областа на туризмот. Од нив, шест биле во 2007, пет во 2008, четири во 2009, седум во 2010, по четири во 2011 и во 2012 година. Факултетот за туризам и угостителство и во овој период се јавува како издавач кај најголемиот дел од изданијата (9 изданија), но се забележува зголемена активност и од други издавачи како Универзитетот за туризам и менаџмент (5 изданија), Селектор и др. Темите кои се обработуваат и на кои се фокусира литературата во овој период опфаќаат повеќе аспекти од туризмот како маркетингот, туристичката географија, руралниот туризам, безбедноста, религијата и туризмот, социологијата, туристичкото планирање, туристичките дестинации и др.

3. Наместо заклучок

Во новиот милениум, издавањето на стручна литература од областа на туризмот бележи благо зголемување и би можеле да направиме паралела со зголемувањето на бројот на туристите во нашата земја. Отворањето на нови факултети за туризам и поголемиот број на студенти кои го изучуваат туризмот се фактор кој дава објаснување

на оваа тенденција. Најплодни години за стручната литература од туризмот се 2005 и 2010, кога се публикувани по седум изданија. Авторите со најмногу изданија во периодот 2000-2012 година се Никола Панов со четири, Михајло Будиноски со четири, Науме Мариноски со три изданија и други. Прашање на време е кога авторите кои се занимаваат со туризмот ќе го привлечат интересот на издавачките куќи, за оваа литература да доживее правилна промоција и да стане подостапна. Едно е сигурно, стручната литература од областа на туризмот во нашата земја започнува да се зголемува и квантитативно и квалитативно, а авторите обработуваат различни аспекти од туризмот. Во првата декада од новиот милениум беше создадена добра основа која би требало, во иднина, да придонесе за проширување на досегашните истражувања и следење на современите тенденции, поради постојаниот развој и комплексноста на туризмот.